	ЈЗУ „Дом здравља“ Градишка Ул. Младена Стојановића бр. 18, Градишка	ПР-М-029		
<i>Поштовање права пацијената при укључивању у дијагностичке и терапијске процедуре у ЦЗМЗ</i>				
Страна 1 од 4	Издање: прво	Важи од: 15.10.2013.	Одобрио Др Тихомир Михајловић, Директор в.д.	Копија број Е

1. ПРЕДМЕТ И ПОДРУЧЈЕ ПРИМЈЕНЕ

1.1. Предмет

Предмет процедуре су принципи и правила за поштовање права пацијената при укључивању у дијагностичке и терапијске процедуре у ЦЗМЗ у Центру за заштиту менталног здравља у ЈЗУ“ Дому здравља“.

1.2. Подручје примјене

Ово упутство примјењује се у Центру за заштиту менталног здравља ЈЗУ“ Дома здравља „Градишка

1.3. Надлежности за примјену

За досљедну примјену овог упутства надлежан је начелник Центра за заштиту менталног здравља ЈЗУ“ Дома здравља“ Градишка. Упутство примјењују сви запослени у Центру за заштиту менталног здравља.

1.4. Искључења

Нема

2. ВЕЗА С ДРУГИМ ДОКУМЕНТИМА

2.1. Референтни документи

- Закон о здравственој заштити Републике Српске,
- Закон о евиденцијама и статистичким истраживањима у области здравствене заштите Републике Српске,
- Закон о заштити лица са менталним поремећајима,
- Стандарди за сертификацију за домове здравља у Републици Српској,
- Стандарди за акредитацију за центре за ментално здравље,

2.2. Остали документи

- УП-М-016 Поступак рада у Центру за заштиту менталног здравља

3. ТЕРМИНИ И СКРАЋЕНИЦЕ

3.1. Термини

Нема

3.2. Скраћенице

ЦЗМЗ - Центар за заштиту менталног здравља

4. ОПИС ПОСТУПКА

Заштита и унапређење здравља лица са менталним поремећајима и обољењима пружа се на начин да имају једнака права и услове лијечења као и сва друга лица којима се пружа здравствена заштита, и на начин који уважава лично достојанство особе, даје предност

	Страна 2 од 4	Издање:	Важи од:	ПР-М-029
		прво	15.10.2013.	

добровољном прихватању сарадње у лијечењу и уважава жаље и потребе особа са менталним поремећајима над мјерама присиле.

У складу са законским и етичким принципима здравствене професије прије укључивања лица, односно пацијената са менталним поремећајима у дијагностичке или терапијске процедуре потребно је:

- Извршити процјену способности пацијента да да пристанак на наведене процедуре (*Потрда о способности* - ОБ-М-087),
- Добити сагласност за примјену наведених процедура од стране пацијента или законског старатеља, при томе имајући у виду право да се та сагласност може прекинути или повући, (*Пристанак на лијечење*- ОБ-М-079)
- Да се у случају потребе присуства трећег лица приликом прегледа/консултације или третмана претходно добије усмена сагласност,
- Да се у случају потребе давања информација о здрављу пацијента исте могу доставити овлашћеним службеним лицима или институцијама уз претходни писмени захтјев.
- Осим тога потребно је да чланови тима ЦЗМЗ познају ситуације и стања у којима није обавезно тражење сагласности за наведене процедуре односно у ситуацијама када је неопходно присилно задржавање и присилни смјештај у здравствену установу.

4.1 Процјена способности пацијента да да пристанак

Процјену способности пацијента да да пристанак утврђује у ЦЗМЗ психијатар, при чему се поштују одредбе *Закона о заштити лица са менталним поремећајима РС*.

Сваком пацијенту се мора понудити најбоља могућа терапија, а психијатар је одговоран за третман који примјењује медицинско особље. Психијатар треба да информисе пацијента о природи његове болести, предложеним дијагностичким и терапијским процедурама, могућим алтернативама и прогнози. То треба бити објашњено на разумљив начин како би пацијент који може разумјети природу, посљедице и опасност предложених поступака могао да да пристанак.

Дијете или малолетно лице са менталним поремећајима које није способно дати пристанак може се подвргнути дијагностичким и терапијским процедурама само уз пристанак родитеља, законског заступника. Пунолетно лице са менталним поремећајем које такође није способно дати пристанак може се подвргнути дијагностичким и терапијским процедурама само уз пристанак његовог законског заступника или, ако га нема, уз сагласност Комисије за заштиту лица са менталним поремећајима, осим уколико се не ради о хитном случају.

За примјену дијагностичких и терапијских процедура за сваког пацијента у ЦЗМЗ у складу са напријед наведеним законским одредбама потребно је прибавити писмени *Пристанак на лијечење* (ОБ-М-079) уз потписивање *Уговора о лијечењу* (ОБ-М-073) који треба да садржи осим општих података оквирно планирано вријеме за провођење терапијских процедура и чува се у медицинском досијеу.

Чланови тима ЦЗМЗ при томе требају имати у виду право да се дата сагласност на дијагностичке и терапијске процедуре од стране пацијента или законског старатеља може повући у било којем тренутку без да иста произведе правна дејства.

При томе су чланови тима ЦЗМЗ дужни да пацијенту или законском старатељу објасне могуће посљедице престанка примјене одређене терапијске процедуре.

4.2 Уговор о лијечењу - терапијски уговор са изјавом о престанку на лијечење

	Страна 3 од 4	Издање:	Важи од:	ПР-М-029
		прво	15.10.2013.	

Уговор о лијечењу (ОБ-М-073) са изјавом о Пристанку на лијечење (ОБ-М-079) у ЦЗМЗ садржи

- Назив установе,
- Име и презиме пацијента са изјавом о добровољном пристанку на третман,
- Врсте препорученог третмана,
- Пристанак на комплетан третман или дијелове третмана (навести ограничења),
- Потпис пацијента са адресом и бројем личне карте,
- Уколико пацијент није у стању да потпише изјаву/сагласност за њега потписује родитељ или законски старатељ уз личне податке (адресу и број личне карте),
- Датум потписивања документа,
- Потпис овлашћеног љекара ЦЗМЗ.

4.3 Присилно задржавање и присилни смјештај у здравствену установу

Лица са тежим менталним поремећајима која због природе своје болести угрожавају властити живот или здравље, живот или здравље других лица, а у неким ситуацијама представљају опасност и за имовину и имају апсолутну потребу за хоспитализацијом могу се смјестити у здравствену установу без претходног њиховог пристанка или пристанка законског старатеља, а у складу са напријед наведеним законским одредбама.

У посебно хитним случајевима лица са менталним поремећајима која могу непосредно угрозити властити живот или здравље, или живот и здравље других лица у здравствену установу у складу са законом могу присилно довести и овлашћена службена лица министарства унутрашњих послова.

Наведена лица примају се у надлежну установу на хоспитализацију на основу *Упутнице* доктора медицине или психијатра из надлежног ЦЗМЗ. Даљи поступци су у надлежности здравствене установе у коју се лице смјешта а у складу са законом и *Декларацијом етичког водича за психијатре*.

За случајеве када је неопходна примјена физичке силе, а у складу са *Законом о заштити лица са менталним поремећајима* надлежна јединица здравствене установе или установа сарађује са надлежном јединицом Министарства унутрашњих послова и пожељно је да **имају међусобно потписан протокол о сарадњи**.

4.4 Чување информација о здрављу пацијената

Лица која обављају дјелатност заштите и лијечења лица са менталним поремећајима и обољењима дужна су чувати све податке које сазнају и примјете током лијечења као медицинску односно професионалну тајну. У складу с тим наведени подаци могу се открити уз пристанак пацијента или његовог законског старатеља или другом доктору ако је то неопходно за пружање љекарске помоћи, службеним лицима када је то неопходно а у складу са законом.

Уколико се клинички или други материјали користе у предавањима или научним часописима морају прикрити идентитет пацијента. Код тимског рада у медицини говоримо о појму подијељена тајна и тиче се свих чланова тима који су обавезни да је чувају. При томе треба саопштавати оправдано потребне податке, а ипак сачувати индивидуалну повјерљивост између љекара - појединца и пацијента.

Уколико приликом прегледа/консултације или третмана постоји потреба за присуство треће стране потребно је претходно добити сагласност од стране пацијента или законског старатеља.

	Страна 4 од 4	Издање:	Важи од:	ПР-М-029
		прво	15.10.2013.	

Медицинска документација пацијента са менталним поремећајима може се издати такође у складу са законом, овисно од сврхе и потребе за издавањем исте на службени захтјев у писаној форми и уз претходне потребне сагласности. При достави документације треба водити рачуна да се иста шаље на адекватан и сигуран начин.

Повреда обавезе чувања медицинске односно професионалне тајне је законски прекршај.

5. ПРИЛОЗИ И ОБРАСЦИ

5.1. Прилози

Нема

5.2. Обрасци

- ОБ-М-087: Потврда о способности
- ОБ-М-073: Уговор о лијечењу
- ОБ-М-079: Пристанак на лијечење

6. ЗАПИСИ

Назив документа	Ознака обрасца	Документ формира	Број примјерака	Рок чувања	Мјесто чувања	Евидентирање
Потврда о способности	ОБ-М-087	Љекар-психијатар	1	трајно	Медицински досије пацијента	
Уговор о лијечењу	ОБ-М-073	психијатар	1	трајно	Медицински досије пацијента	
Пристанак на лијечење	ОБ-М-079	психијатар	1	трајно	Медицински досије пацијента	